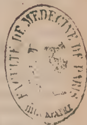
DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Martis duodecimâ mensis Martii, anno Domini M. DCC. LXV.



M. EDMUNDO-THOMA MOREAU, Chirurgiæ Gallico Idiomate Professore designato, Doctore Medico, Præside.

An Liticinibus, Cornicinibus, Tibicinibus & id genus cæteris Pithaulis & Choraulis, Oἰνοποσία?

I.

INTER hygieiftas medicos,

Trahit fua quemque voluptas.

Quibus fupparafitari placet, ii aurea divitum lacunaria fubeuntes, magnatum valetudinem hygieines præceptis temperant. Quos juvant ambitiofa faftus & luxus inftrumenta, illis cordi eft aurifabrorum omniumque ejufdem farinæ opificum fanitas. Alii curant alia. Quifque pro fuo voto fcribit. Nos vero qui mufica rapimur, qui mollibus & feftivis delectamur cantibus, queis unicum rebus in adverfis folatium fubminiftrant amabiles concentus chordifque focianda verba, hoc munus hodie fufcipimus, ut qua ratione muficorum vitam a morbis vindicare queat Bromius pater, paucis exaremus. Muficen in tres partes vocalem nempe, inftrumentalem & mixtam difpefcere, hic animum non fubit. Iftud enim oneris multi fibi jampridem impofuerunt. Nolumus itaque poft tot Homeros Iliadas fcribere, ne noctuas Athenas mittere videâmur. Quiddam tantummodo narrare lubet de fymphoniacis, utpote qui ad noftram quæftionem ftrictiori vinculo pertinent. Animo igitur concipiatis choros omni generis muficorum, quos excipiunt atria vaftiffima columnis ad fingulos angulos quadrifariam collocatis & culmum elliptice-ovalem fulcientibus. Aulæis diverfimode figuratis, vel periftromatibus Campanicis, vel tapetiis Alexandrinis, aut centunculis varie depictis non conteguntur parietes; fed tabulatis miro quodam artificio inter fe junctis, nunc in orbe rotatim flexuofis, nunc in obliquam feriem difpofitis, & in concavum patorem depreffis, & in convexum toreuma prominentibus. Erecta ftant pulpita, diftribuuntur unicuique fuæ partes. Jam Mefochorus fcabillorum crepitu fignum modumque canendi intonat. Stant cuncti arrectis auribus, unoque ictu, una expiratione, dulcia fonant vocum modulamina, inflantur tibiæ, mugiunt æra, pulfantur tympana, animantur multiforatiles buxi, plectris excitantur clavicordia, lyræ, chelides, cytharæ. Omnia in unum coeunt, mifcentur acutis, gravia; citis, tarda; fortioribus, debiliora; & pellibus, ebora; & flatibus, nervi; & bombi, fufurris.

Interea tamen animos auditorum capeſſit ſibique in æternum devincit Harmonia, diva illa rerum potens, ſine qua,

> Nec quidquam dias in luminis oras
> Exoritur; neque fit lætum nec amabile quidquam.

Audiatis nunc quibus periculis iſtud paretur melos, quantis muſicorum incommodis præſtinetur iſta voluptas. Symphoniacis inſidiantur hæmophtyſes, phtyſes, pleuritides, peripneumoniæ cæteræque thoracis affectiones: & ſæpius adhucdum variæ proſapiei herniæ. Queis tamen facturas omnibus inducias meri epotationes ita confidimus, ut pro iſta προφύλαξει hac die diſputare neutiquam dubitaverimus.

I I.

MORBORUM ſupra recenſitorum originem, ex varia fibrarum textura ſive laxiori ſive debiliori repetere, eſſet ab ovo Ledæ ordiri bellum Trojanum. Cauſæ illæ procatarticæ omnibus innoteſcunt; ad proximas itaque devenimus. Antequam tamen longius progrediamur, ne extra propoſiti noſtri fines evagemur, non abs re erit animadvertere nos hic præſertim agere de eo genere ſymphoniacorum, qui in canendo manus diſcapedinantes, pulmonalibus auris lotum reſonare cogunt. Tali autem mechaniſmo perficitur iſte cantus. Aër intra pulmonis cavum attrahitur: Illud viſcus quantum potis eſt diſtenditur. Jam nunc glottis non coarctatur, ſicuti ſolemne eſt in cantoribus, ſed ſolummodo labia & prolabia quæ in rimam eo anguſtiorem, cedunt, quo acutior debet eſſe tonus. Interea fibræ pulmonales aëre turgidæ, infra cogunt diaphragma, quod in abdomine repulſum ibi hemiſpheriæ ſpeciem refert. Viſcera abdominalia verſus muſculos & pelvim retro pelluntur & omni ope foras exire ſatagunt, utpote ab omni parte compreſſa. Undique tamen aditu intercluduntur, niſi qua conceditur exitus forinis ſpermaticis & vaſis ſanguiferis quibus alluuntur extrema inferiora. Hac igitur omnes diriguntur conatus. Fores iſtas ex ſummis viribus irruunt & perſtrepunt incarcerata viſcera: & magis magiſque cumulatione virium crebrius inſultatæ januæ, exitum tandem denegare fiunt indociles. Ceditur: & prout variæ partes variis portis exeunt, oriuntur diverſi generis herniæ. Alia vero ex parte lobulis pulmonum aëre diſtenſis, diſtenduntur etiam & vaſa pulmonalia, quæ ſi rigidioribus & debilioribus ſimul conſtent fibris, diſrumpuntur; ſin minus, ita relaxantur mæandri, ut exſudationis ſanguineæ anſa præbeatur. Inde ſputationes cruentas & cætera oriri mala, quis neſciat?

I I I.

LUGENDA ſane veſtra conditio, liticines, cornicines, tibicines! grato lenocinio amaros hominum mœrores permulcere ſatagitis, ipſorum aures grato ſuſurro aucupare tentatis, & hæc vobis ſtat pro mercede pœna. Veſtri tamen idcirco ne molliantur animi. Præſto vobis adeſt medicina hygieiſtes, contra tot & tantas ægritudines afferens robur & æs triplex. Quin imo macti eſte virtute. De veſtra valetudine curare ipſa non dedignatur benigna hominum parens natura. En ecce vobis paratur de quodam arbuſculo liquor amœnus. Vobis hygieine propinat auxilium. Defluit e torculari roris ſalutiferi rivulus. Caveatis tantummodo ne quod vobis offertur medicamentum, nimietate vertatis in veſtram perniciem. Pro certo enim habeatis, quantum boni afferunt modicæ vini epotationes, tantum etiam advocare malorum inſolentes & effrænas liberi intemperantias.

> Οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν, κακόν· ἢν δέ τις αὐτὸν
> Πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ᾽ ἀγαθός.

Saturnalia itaque vobis ſuademus, non Orgia. Illos hauſtus proponimus, quibus laxa & debilis fibrarum textura poſſit in dies pauliſper & quantum ſatis eſt indurari: nec plus ultra. Illos potus celebramus, quibus hæmophtyſibus, phtyſibus, pleuritidibus, peripneumoniis, &c. necti queant remoræ. Illas tandem ſorbitiones commendamus, quibus herniis & cæteris pithaularum & choraularum incommodis a tibiarum uſu adventantibus, obſiſtatur.

I V.

IN his autem præcavendis affectionibus utramque paginam efficere meri epotationes, ultro contendimus. Quæ ut fibras roborant, ita etiam fluida ſic diluunt, ut ingurgitationibus obſtent. Idcirco etiam vini Generoſi epotatio Θώρηξις audit Hippocrati, quippe quæ thoracem quodam quaſi ſcuto tegit & loricat. Ideo etiam in cunctis fere pectoris affectibus, commendatur meracioris vini potus apud Divum Senem, Galenum, Aretæum cæteroſque veteris Scholæ Magiſtros: quibus ſuffragantur non pauci ex Neotericis, neque infimioris ſubſellii. Quod vero vinum thoracis debilitati adeo potenter obſiſtit, idem etiam non male arceſſeretur veluti propugnaculum adverſus hernias illas quæ liticines, cornicines, tibicines, pithaulas & choraulas tam pertinaciter obſident. Iſtæ enim ægritudines eæ προφύλαξει morem gerere cogentur, quæ fibris calcar addet, oſcillationes reddet vegetiores, partes ad debitum reſtituet tonum. Dotibus autem iſtis pollere Bacchi munera (*) nullus, ut opinor inficiari poterit. Agite ergo tibiarum mellei modulatores, tubarum periti modificatores, Flacci conſilia ſequimini atque benignius depromite quadrimum Sabina merum diota. Apage Pharmacopœum; accedat Oinopola. Lecythi, faſciæ, loricæ abeant in malam rem; præſtant cadi, lagenæ, cyathuli. Υδροποσίαν ſeponite; confugite ad θώρηξιν veluti ad ſacram anchoram. Sicque Neſtoreos ducentes annos, omni vacantes periculo, vobis jam tute licebit & cantus Lydios dulciter, & Æolios ſimpliciter, & Jaſios varie & Phrygios relligioſe, & Dorios bellicoſe conſonare, canere, modulari (**).

(*) Nos tædet rationes apponere, cur uſu meri fibris robur accedat. Tædet enim jam ſexcenties ab Auctoribus enarrata totieſque recuſa, hic iterum repetere. Sunt quibus hæc placent, ut ita dicam, minutalia. Neque id nos fugit. Sed talia nobis diſplicent. Qui ergo hæc noſcere cupient, adeant *Van-Swieten* in *Aphor. Boerhaav.* de fibræ debilis & laxæ. Et qui plura de vini dotibus ſcire exoptabunt, conſulant *Andr. Baccium* de vinis. Ibi volupe perlegere poterunt quinam erat vinorum uſus apud veteres clinicos, tum in præcavendis, tum in ſanandis morbis de quibus ſupra.

(**) Quam in hodierna diſputatione proponimus cautio; non modo rationibus evincitur, verum etiam & uſu. Neque alia prorſus enim ratione, niſi quia ad ſanitatem ceraularum conducit, id genus ſymphoniacorum habent ſibi ingenitam epotandi libidinem, quæ ab omni ævo ſemper eos torſit, uti ex Poëtarum veterum fragmentis autumandum eſt. Martialis *Epigr. lib.* 14.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis.

Plautus in Moſtellaria, *Act.* 3. *ſc.* 2.

SIM. Muſice hercle agitis ætatem: ita ut vos decet.
Vino & victu, piſcatu probo, electili,
Vitam colitis.

Idem in Sticho, *Act.* 5. *ſc.* 4.

SAG. . . . .
Bibe tibicen, age ſi quid agis, bibendum hercle hoc eſt, ne nega.
Quid hoc faſtidis, quod faciundum vides eſſe tibi? quin bibis?

V.

QUIDQUID impræſentiarum de liberi virtutibus dixerimus, non certe deerunt qui poſtliminio obganniant ὑδροποσίαν tibicinibus aptiorem eſſe οἰνοποσίᾳ, cum nempe poſt cantus frequenter repetitos, arentes & aridæ cantorum fauces, anteſignanos inflammationum gutturis affectus denotent: quoi igni adderetur oleum, ſi vini epotatio tunc temporis preſcriberetur. Meræ næniæ, meræ nugæ, iſtæ objectiones. Operam profecto luderent qui talia oggererent. Quaſi ſi ægritudines iſtæ ex vaſculorum debilitate non ducerent natalitia: cui debilitati medelam certe non ignavam afferunt meri potus, dum fibras roborant, ſicque motus circulationis in his partibus effœtos ac pene ſufflaminatos reſtituunt. Aliquid inſuper addemus. Quodnam, quæſumus, ceraulis accederet acumen ingenii, quænam nervei laticis agilitas, quæ digitorum flexilitas & docilitas, ſi per totum vitæ dumetis refertæ ſtadium, pernicem aqua ſitim ſedare tentarent? Num quemdam lateret iſtud Horatianum:

> Narratur & priſci Catonis
> Sæpe mero caluiſſe virtus?

Fertur etiam Belgicum quemdam eximium cereviſiæ potatorem, chelim plectere aliunde ſatis gnarum, indelenda tamen quondam tabe famam ſuam maculaſſe, dum in concentu publico, muſicorum noſtratum æmulus vellet haberi; adeo ut cuncti exclamarent auditores, illius cantus redolere lupulum. Iſtud fortaſſe dedecoris ſibi peperciſſet bellulus ille zythipota, ſi craſſiori abjecto potu, à teneris unguiculis vinum largius deprompſiſſet. Nemo ergo jam cogat ceraulas ſitim aqua levare; ſed melius: ſtatim atque perſonuerunt, caupones adeant, ibique potus inter & ſcyphos, quantum inter canendum conſumpſerunt iterum atque iterum expirando laticem, tantum epotando reficiant; ut deinde animo alacres, corpore vegeti, experientia ſua noſtram confirmare queant propoſitionem,

Ergo Liticinibus, Cornicinibus, Tibicinibus & id genus cæteris Pithaulis & Choraulis, Οἰνοποσία.

> Age ſi quid agis: accipe, inquam, non impedit hoc publicum.
> Haud tuum iſtuc eſt te vereri: eripe ex ore tibias.

Et infra.

> Age tibicen, quando bibiſti, refer ad labia tibias.

Eadem etiam Comœdia, eodem Act. *ſc.* 5.

> STE. Siquidem mihi ſaltandum eſt, tum vos date, bibat, tibicini.
> STI. Et quidem nobis. SAG. Tene, tibicen, primum; *&c.*

Similia paſſim reperiuntur in cæterorum carminibus, quæ hic afferre vetant anguſti paginæ cancelli.

Proponebat Pariſiis EDMUNDUS-CLAUDIUS BOURRU, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, Theſeos Auctor. A. R. S. H. 1765. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis F. A. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Med. Typographi. 1765.